

„Pesek“ na Pohorju

Osrednje oporišče pohorskih smučarjev

Smučarji na zapadnem Pohorju na »Roglic« blizu kočice na Pesku

Sredi 60 km dolge smučarske poti po Pohorju, ki se začne pri Mariboru, Radvanju in Hočah na vzhodu in se konča v Dravogradu, Slovenjgradcu in Mialinju na zapadu, stoji na severni strani Roglje (1517 m), centralne gnote celokupnega Pohorja »Vinterjeva kočica na Pesku« (1382 m), last Dravinjske podružnice SPD v Konjicah. Samo »Senjorjev dom pri cerkvi na Pohorju« je postavljen višje, in sicer za 140 m. Ostale pohorske »kočice« leže nižje, vendar vse nad 1000 m. Iz tega mora vsakdo, ki Pohorja ne pozna, razvideti, da cela naša država tako dolge in tako visoke smučarske poti sploh nima. Razumljivo pa je to, ako pomislimo, da je Pohorje poleg Strojne na Koroškem edino pogorje v Jugoslaviji, ki spada k centralnim praalpam. Najznačilnejša poteza teh pa so neverjetno dolgi in podolgovati, lahko ukrivljeni, položno se dvigajoči ali pa gracijozno padajoči, široki hrbti z mizastimi, kopastimi in planjastimi vzpetinami. Ker je vzhodni hrbet Pohorja od »Peska« do Sv. Bolfenka nad Radvanjem visok povprečno 1300 m, zapadni pa od Roglje do Velike in Male kope sega v višino nad 1500 m,

sledi že iz tega dejstva, da vodi zahodna pot večinoma po gozdovih in večjih sečah, »fratah« imenovanih, zapadna pa po solčnih, jasnih in razglednih poljanah in goličavah, na katerih naleti smučar le tu pa tam na kako osamelo smreko ali jelko. S »Peska« smukne torej smučar lahko na vzhod v pohorske zimske gozdove, ali na zapad na njegove solčnosvetle, mehke in melodijozno upognjene zasnežene stezice, poti in ceste.

V tem leži zanimivost, pa tudi pomen, potreba in važnost kočice na »Pesku«; na tem pa tudi sloni velika in sijajna bodočnost, ki še čaka to našo prekrasno, četudi tako skrito in nekam ponižno postojanko med smučarskimi postajami od Maribora do Dravograda.

Okrogla, na dve strani lahko nagnjena planica se razprstira pred njo, vsa obdana od gostega smrekovja in jelovca. Po sredi cele planice pelje široka vozna pot izpred kočice iz gozda v gozd; po leti vsa z drobnim belim peskom posuta, je ta pot dala lepi pohorski idili znano in zveneče ime, ki se leskeče med pohorskimi kakor luna med zvezdami. Nekoč je stala tu drvarska in pastirska ko-

Zimski motiv s Pohorja

en; stari drvar Petruh, ves sključen in na levem očesu slep, je bil v njej gospodar in neomejen glavar nad vozniki, drvarji, ogiljarji in volarji cele okolice, da je segala njegova oblast preko Skomra, Sv. Jungate in Sv. Jakoba v Resniku do Dravinje in Konjic, preko Sv. Vida in Vitanje vasi do Pake, ob Radoljni navzdol pa do Sv. Lovrenca, do Puščave in Dravo. Po cesti, ki je peljala izpod Klopnega vrha preko Kamenitca, črez Črnovo in Požarnico, mimo Volarske bajte, črez Spodnje in Zgornje razp. je na »Pesek«, so tedaj črni vozovi z visokimi kripami vozili oglje mimo one »Petruhove« koče v Mislinje, v plavže, v fužine ali doli v steklarno pri Sv. Lovrencu. Sedaj je to življenje utihnilo; sekira počiva in sv. Rok nima dosti opravila; tudi sv. Šimen in sv. Izidor ne. Le redkokdaj in malokje srečaš staropohorske »žlajfe«, smuči, v prednjem delu voz, v zadnjem pa sani; velike črede, »žvajge« imenovane, in hlevi za nje so kakor steklarne, plavži in fužine izginile; drugo življenje gre poleti in pozimi črez »Pesek«, skoz njegovo kočo in njegove stare gozdove.

Skozi naravni drevored, ki je, pokrit z lesketajočimi se snežinkami in s kristalnočistem ivjem odet, v lesku in blesku zimskega solnca lepši in sijajnejši nego v poletnem času, zdrkneš in zdrčiš po izvoženih sledeh in smereh na svojih smučih naravnost pred kočo na planico sredi v prelestno zimsko idilo in ne veš, kaj bi si najprej ogledal in kaj naj bi bolj občudoval, vabljivo kočo s solnčno verando, žuboreči potoček tik pred kočo, zasneženo planico, očarujoči zimski gozd okoli nje ali pa visoko, svetlosinje nebo, ki se v solnčnih neštivilnih lokih in obokih boči in vzpenja kakor edinstvena kupola nad tem visokoležečim planinskim in smučarskim hramom. V najvišjih krošnjah in vršičkih teh v simetričnih črtah, stolpičkih, oknih, linah in koničastih strešicah proti nebu in nebesom kačočih smrek in jelk, se zibljejo v topljem zimskem solncu v ovalih jatah dobro rejeni, debeli in pestropisani ptiči, krivokljuni; razposajeno se obešajo, včasih z glavo navzdol, na zrele, nabrekle storže in češarke, ki kakor obrunjene vijoličaste sveče na božičnem drevesu vise s svojih visokih lestencev; s svojimi močnimi »krivimi« kljuni cepijo, luščijo in preiskujejo zmrznjene češarke, obirajo in zobljejo med luskinami skrita semena. Ko poskočiš od veselja, se spuste v beg v vijugastem poletu, nejevoljno kriče svoj enakomerni: »Čik, čik« in se usujejo v gozd na nasprotni strani planice, kjer imajo svoja gnezda, valijo jajca in vzgajajo svoje mladiče sedaj sredi zime — v zimskem solncu. Nad žuborečim potočkom vise najrazličnejše piščalke, tenke, debele, dolge, kratke, gladke in robate s smrečnih vej in vejic tja do zledenole vode, vse iz prozornega stekla in leda; zdi se ti, da imaš pred sabo cerkvene orglje. Ko zaveje sapica iz hladnega gozda na razgreto planico in kočo skozi njo preko studenca, začuješ čudovito lepe melodije in zaveš se, da je solnčna zima pred kočo na »Pesku« ena sama pesem, polna harmonije in toplote. Vodice pa veselo skakljajo med oledenelim kamenjem nizdol, poslušajo pesem povodnih kosov, ki v njih love »činke« ribice, se čudijo zimskim, gorskim pastiričicam, ki ob njih skakljajo kot poleti, in odhite v Oplotnico, v Dravinjo, v Dravo. In tam pri Sv. Vidu pod Ptujem srečajo svoje sestrice iz iste, pohorske zimske zibelke; kajti »Pesek« je tudi razvodje med Dravinjo in Dravo in one vode, ki teko z njega proti severu v Radoljno in po njej skozi pohorsko »Puščavo« v Dravo, se združijo s svojimi sestricami šele pri Sv. Vidu niže Ptuja. V smeri h Radoljni se moraš spustiti izpred koče s »Peska« nizdol proti takozvani Ostruhovi parni žagi, pa se znajdeš na hip na skakalnici, ki je sedaj najvišja na Pohorju.

V starodavnem grbu Slov. Konjic, ki so postavile v nesebični in požrtvovalni ljubezni kočo na »Pesek«, v njegov mir in njegovo tišino, rezgčeta še sedaj, spominjajoč na nekdanjo rimsko poštno in konjsko postajo, dva čila, razposajena konjička. Nekaj njenega duha, veselega, vriskajočega, odkritosrčnega boš vedno našel tudi v gostoljubnih, vsem upravičenim zahtevam zimskih sportnikov ustrezajočih prostorih koče na »Pesku«. Ako pa si tu še imel srečo, da si mogel poslušati na harmoniko igrati in peti starega Pohorca pesmi znamenitega pohorskega pesnika s Skomarjan, ki je dejal:

»Veliko platna sem natkal,
še več sem pesmi osnoval.«

tedaj veš, kaj vse je zima v koči na »Pesku«. Stopi s »Peska« na bližnjo Rogljo k znamenitemu križišču smučarskih polj in priznal boš v žaru in čaru zimskega solnca, da Jugoslavija enakega smučarskega raja nima.

Dr. Fr. Mišič.